

“Nou gewoon, roken, chickies kijken en bij mijn vrienden zijn”

een onderzoek door jongeren bij jongeren van 18 tot 23 jaar in Amsterdam over participatie en brede talentontwikkeling

Author(s)

Spil, Sanne; Hooge, Edith

Publication date

2008

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Spil, S., & Hooge, E. (2008). *“Nou gewoon, roken, chickies kijken en bij mijn vrienden zijn”: een onderzoek door jongeren bij jongeren van 18 tot 23 jaar in Amsterdam over participatie en brede talentontwikkeling.* (Kenniscentrumreeks; No. 01). Hogeschool van Amsterdam, Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: <https://www.amsterdamuas.com/library/contact>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

“Nou gewoon, roken, chickies kijken en bij mijn vrienden zijn”.

Een onderzoek door jongeren bij jongeren van 18 tot 23 jaar in Amsterdam over participatie en brede talentontwikkeling.

Sanne Spil en Edith Hooge

Colofon

Nou gewoon, roken, chickies kijken en bij mijn vrienden zijn; Een onderzoek door jongeren bij jongeren van 18 tot 23 jaar in Amsterdam over participatie en brede talentontwikkeling.

Sanne Spil en Edith Hooge
Oktober 2008

Dit onderzoek is uitgevoerd door eerstejaarsstudenten van de opleiding Pedagogiek van de Hogeschool van Amsterdam, Onderwijs en Opvoeding in opdracht van de Stuurgroep Brede Talentontwikkeling/ Jong Burgerschap Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, Gemeente Amsterdam.

De onderzoeksresultaten zijn geanalyseerd en gerapporteerd door Sanne Spil en Edith Hooge van het Lectoraat School en Omgeving in de grote stad, Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding, Hogeschool van Amsterdam, Onderwijs en Opvoeding.

Uitgave

Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding van de Hogeschool van Amsterdam, Onderwijs en Opvoeding en Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, Gemeente Amsterdam.

Drukwerk en omslag

Creja Ontwerpen, Leiderdorp
oIC Grafische Communicatie, Alphen aan den Rijn

Bestellen

U kunt deze publicatie bestellen bij het Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding:
Postbus 1025, 1000 BA Amsterdam
per e-mail: kennisdoo@hva.nl, telefonisch: 020 599 5331 of via het bestelformulier op de website: www.kenniscentrumonderwijsopvoeding.hva.nl onder vermelding van uw naam, het verzendadres en het bestelnummer KCDMO.110-08.

Redactie

Petra-Eszter van Beveren en Suzanne Okkes
Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding
Marketing en Communicatie
Hogeschool van Amsterdam
Telefoon 020 599 5331 / 020 595 3246

Inhoudsopgave

Conclusies en samenvatting	4
1 Inleiding	12
2 Brede Talentontwikkeling en Jeugdparticipatie	13
2.1 Brede Talentontwikkeling	13
2.2 Jeugdparticipatie	17
3 Onderzoeksopzet	21
4 Brede Talentontwikkeling en Participatie door Amsterdamse jongeren	24
4.1 Brede Talentontwikkeling door Amsterdamse jongeren	24
4.2 Samenhang tussen achtergrondkenmerken van jongeren en talentontwikkeling	31
4.3 Talentontwikkeling en participatie op school	33
4.4 Talentontwikkeling en participatie in de buurt	37
Literatuur	41

Conclusies en samenvatting

Met dit leeronderzoek met een zogenaamd 'peer-to-peer'-karakter is door studenten gezocht naar een antwoord op de volgende vraag: 'Welke talenten ontwikkelen jongeren tussen de 18 en 23 jaar, welke rol speelt hun onderwijsinstelling en de buurt hierbij en in hoeverre participeren jongeren in het aanbod van brede talentontwikkeling in Amsterdam?'.

Om een concreet beeld te kunnen krijgen van brede talentontwikkeling, zijn hiervoor negen talentgebieden onderscheiden:

- 1 Sport, lijf en gezondheid
- 2 Muziek (Kunst en cultuur)
- 3 Schilderen, tekenen en kunst (Kunst en cultuur)
- 4 Toneel en theater (Kunst en cultuur)
- 5 Techniek en ICT
- 6 Schaken, puzzelen, raadsels oplossen (Wetenschap en natuur)
- 7 Dieren, planten en natuur (Wetenschap en natuur)
- 8 Communicatie en taalvaardigheid
- 9 Sociale vaardigheden

Bij de participatie van jongeren in het aanbod van brede talentontwikkeling wordt uitgegaan van acht verschillende niveaus. In dit onderzoek is nagegaan in hoeverre jongeren participeren op de laatste vier niveaus. Deze niveaus zijn:

- Niveau 5: Geconsulteerd en geïnformeerd: jongeren worden geraadpleegd voor een project dat geleid en bedacht is door volwassenen
- Niveau 6: Initiatief bij volwassenen en jongeren beslissen mee
- Niveau 7: Initiatief en leiding bij jongeren
- Niveau 8: Initiatief bij jongeren en jongeren beslissen samen met de volwassenen

De resultaten van het onderzoek leiden tot de volgende tien conclusies:

- 1 Het merendeel van Amsterdamse jongeren tussen 18 en 23 jaar is actief in de talentgebieden *sociale vaardigheden* en *sport, lijf en gezondheid*.
- 2 Weinig Amsterdamse jongeren tussen 18 en 23 jaar zijn actief in de talentgebieden *schilderen, tekenen en kunst* en *toneel en theater*.

- 3 Amsterdamse jongeren tussen 18 en 23 jaar voeren de meeste activiteiten uit op het laagste niveau: het kennismakingsniveau.
- 4 Alleen in het talentgebied *sport, lijf en gezondheid*, waarin de meeste Amsterdamse jongeren tussen 18 en 23 jaar actief zijn, worden de activiteiten het vaakst op het hoge niveau van bekwamen en presteren uitgevoerd.
- 5 Áls Amsterdamse jongeren tussen 18 en 23 jaar actief zijn in het talentgebied *toneel en theater*, en dat zijn er relatief weinig, dan voeren zij deze activiteiten vooral uit op de hogere niveaus van ontwikkelen en participeren en van bekwamen en presteren.
- 6 Onderwijsinstellingen bieden volgens Amsterdamse jongeren tussen 18 en 23 jaar vooral activiteiten aan in de talentgebieden die dichtbij de reguliere onderwijstaken liggen.
- 7 In de buurt is er volgens Amsterdamse jongeren tussen 18 en 23 jaar een breed aanbod van activiteiten in alle talentgebieden.
- 8 Volgens henzelf participeren Amsterdamse jongeren tussen 18 en 23 jaar bij de vormgeving van het activiteitenaanbod op onderwijsinstellingen op een manier die het meest lijkt op niveau 6 of 8 van de participatieladder: het initiatief ligt bij volwassenen of bij de jongeren en er wordt samen besloten.
- 9 Volgens henzelf participeren Amsterdamse jongeren tussen 18 en 23 jaar bij de vormgeving van het activiteitenaanbod in de buurt op een manier die het meest lijkt op niveau 5 van de participatieladder: jongeren worden geraadpleegd voor zaken die geleid en bedacht zijn door volwassenen.
- 10 Voor de gemeente Amsterdam liggen er mogelijkheden om de Amsterdamse jongeren op een hoger niveau dan het kennismakingsniveau actief te laten zijn in meer talentgebieden dan alleen sport, lijf en gezondheid. Daarnaast zou eigen initiatief en de betrokkenheid van jongeren bij het activiteitenaanbod in de buurt bevorderd kunnen worden.

Deze conclusies worden nu nader toegelicht.

De eerste conclusie is dat de meeste Amsterdamse jongeren actief zijn op het gebied van *sociale vaardigheden* en op het gebied van *sport, lijf en gezondheid*.

Wat betreft het talentgebied *sociale vaardigheden* zijn bijna alle jongeren hiermee bezig, naar eigen zeggen op kennismakingsniveau. Hierbij valt op dat zij zich vooral richten op vrienden in de eigen leeftijdsgroep en niet zozeer op de eigen familie. De meeste jongeren vinden zichzelf goed in sociale vaardigheden en geven hiervoor het rapportcijfer 8. Meer dan helft wil er beter in worden. Er zijn ook nauwelijks jongeren (6%) die aangeven sociale vaardigheden niet leuk te vinden. Scholen spelen een grote rol in dit talentgebied. Driekwart van de jongeren die naar school gaan geeft aan dat er op hun onderwijsinstelling een aanbod is van activiteiten op het gebied van sociale vaardigheden. De buurt speelt minder vaak een rol in dit talentgebied dan de school. Krap tweederde van de jongeren geeft aan dat dit in hun buurt het geval is.

In het talentgebied *sport, lijf en gezondheid* is driekwart van de jongeren actief, waarbij opvalt dat zij op kennismakingsniveau (38%) maar vooral op het niveau van bekwamen en presteren (53%) actief zijn. Tweederde van de jongeren wil vaker in dit talentgebied actief zijn, de meerderheid wil er beter in worden en de meeste jongeren geven zichzelf een 7. Van de jongeren die actief zijn, zijn de meesten dit één of meerdere keren per week. Jongeren die deze activiteiten wel leuk vinden, doen het nu niet omdat zij geen tijd of geen zin hebben, maar ook omdat zij niet weten waar zij actief kunnen zijn op het gebied van *sport, lijf en gezondheid*. Geldgebrek wordt niet als reden opgegeven om niet actief te zijn in dit talentgebied.

Er zijn nauwelijks (8%) jongeren die dit talentgebied niet leuk vinden. In deze groep zitten veel jongeren die geen werk hebben. Nadere analyses wijzen uit dat jongeren die geen werk hebben activiteiten op het gebied van *sport, lijf en gezondheid* beduidend vaker niet leuk vinden dan jongeren die wel werken (vaak minder dan 12 uur per week), stage lopen, vrijwilligers- of vakantiewerk doen.

Lang niet alle onderwijsinstellingen spelen een rol in dit talentgebied. Volgens de jongeren worden op de helft van de onderwijsinstellingen activiteiten aangeboden op het gebied van *sport, lijf en gezondheid*. De buurt speelt wel een zeer grote rol in dit talentgebied. Een grote meerderheid (83%) van de jongeren geeft aan dat er in hun buurt activiteiten worden aangeboden op het gebied van *sport, lijf en gezondheid*.

De tweede conclusie is dat weinig Amsterdamse jongeren actief zijn in de talentgebieden *schilderen, tekenen en kunst* (25%) en *toneel en theater* (10%).

Jongeren die actief zijn in het talentgebied *toneel en theater*, doen dit op hoog niveau en intensief, niet alleen op kennismakingsniveau, maar vooral op het niveau van ontwikkelen en participeren en op het niveau van bekwamen en presteren. De jongeren die actief zijn op het gebied van *toneel en theater*, zijn er meestal dagelijks mee bezig, en de meesten geven zichzelf het rapportcijfer 6.

Meer dan de helft van deze jongeren wil er beter in worden.

Meer dan de helft van alle jongeren vindt deze talentgebieden niet leuk. Jongeren van wie de vader is geboren in Nederland of een Westers land vinden *toneel en theater* vaker leuk dan jongeren van wie de vader in een niet-westers land is geboren. Ook vrouwen vinden activiteiten in dit talentgebied vaker leuk dan mannen.

Onderwijsinstellingen spelen een rol in het talentgebied *toneel en theater*, bijna de helft van de jongeren geeft aan dat er op hun school activiteiten in dit talentgebied worden georganiseerd.

Ook buurten spelen hier een rol. Bijna tweederde van de jongeren geeft aan dat er op dit talentgebied activiteiten worden georganiseerd.

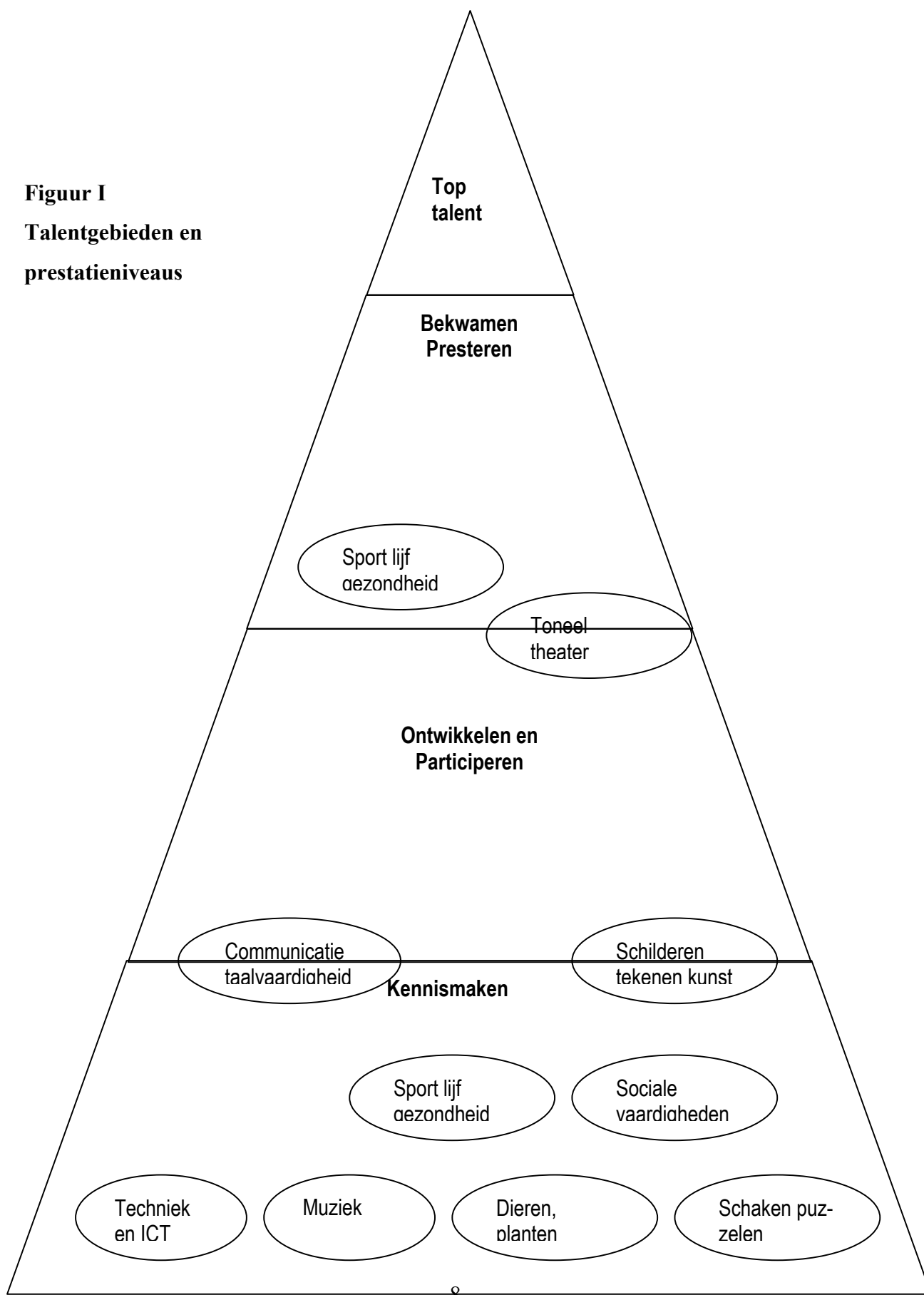
In figuur I is samenvattend in een overzicht gezet op welk niveau de meeste jongeren in de talentgebieden actief zijn, volgens henzelf. Te zien is dat de meeste activiteiten op kennismakingsniveau worden uitgevoerd.

De derde conclusie is dat Amsterdamse jongeren de meeste activiteiten uitvoeren op het laagste niveau, het kennismakingsniveau.

De vierde conclusie luidt dat alleen in het talentgebied *sport, lijf en gezondheid*, waarin de meeste Amsterdamse jongeren actief zijn, de activiteiten het vaakst op het hoge niveau van bekwamen en presteren worden uitgevoerd.

De vijfde conclusie is dat áls jongeren actief zijn in het talentgebied *toneel en theater*, en dat zijn er relatief weinig, zij deze activiteiten vooral uitvoeren op de hogere niveaus van ontwikkelen en participeren en van bekwamen en presteren.

Figuur I
Talentgebieden en
prestatieniveaus

Tabel I: Participatie van jongeren bij beslissingen over activiteiten in de talentgebieden op school en in de buurt.

Onderwijsinstelling beslist	Onderwijsinstelling en leerlingen/studenten beslissen samen Muziek Sport, lijf en gezondheid Toneel en theater Communicatie/ taalvaardigheid Sociale vaardigheden Dieren, planten en natuur	Leerlingen/studenten beslissen Schaken, puzzelen raadsels
Gemeente/jeugdwerkers beslissen Schilderen, tekenen en kunst Techniek en ICT Toneel en theater Schaken, puzzelen raadsels Sport, lijf en gezondheid Dieren, planten en natuur	Gemeente/jeugdwerkers en jongeren beslissen samen Muziek Communicatie/ taalvaardigheid Sociale vaardigheden	Jongeren beslissen

Tabel II: Participatie van jongeren bij de organisatie van activiteiten in de talentgebieden op school en in de buurt.

Onderwijsinstelling organiseert Dieren, planten en natuur Schilderen, tekenen en kunst Techniek en ICT Schaken, puzzelen raadsels	Onderwijsinstelling en leerlingen/studenten organiseren samen Muziek Sport, lijf en gezondheid Toneel en theater Communicatie taalvaardigheid Sociale vaardigheden	Leerlingen/studenten organiseren
Gemeente/jeugdwerkers organiseren Toneel en theater Schilderen, tekenen en kunst Sport, lijf en gezondheid Techniek en ICT Dieren, planten en natuur	Gemeente/jeugdwerkers en jongeren organiseren samen Toneel en theater Muziek Communicatie taalvaardigheid Sociale vaardigheden Schaken, puzzelen raadsels	Jongeren organiseren

Nadere analyses wijzen uit dat de achtergrondkenmerken van jongeren: sekse, hoogst behaalde diploma, niveau van de opleiding die nu wordt gevolgd, het hebben van werk, het wonen bij de ouders, en de vraag of de vader of moeder in Nederland, in een Westers land of in een niet-westers land geboren is, nauwelijks samenhangen met het al dan niet leuk vinden van activiteiten in een bepaald talentgebied. Er is samenhang gevonden met enkele achtergrondkenmerken.

In dit onderzoek is ook gekeken naar de mate van participatie van jongeren op school en in hun eigen buurten bij activiteiten in de talentgebieden. Volgens de jongeren worden in de buurt activiteiten in meer talentgebieden aangeboden dan door de onderwijsinstellingen.

De zesde conclusie luidt dat onderwijsinstellingen volgens de jongeren vooral een activiteitenaanbod hebben in de talentgebieden die dichtbij de reguliere onderwijstaken liggen.

De zevende conclusie luidt dat er volgens de jongeren in de buurt een breed aanbod van activiteiten is in alle talentgebieden.

Jongeren zouden zowel op hun onderwijsinstelling als in de buurt liever een groter aanbod zien, meer inspraak willen en meer diversiteit in het aanbod willen zien. Tegelijkertijd geeft eenderde tot een kwart van de jongeren aan niets veranderd te willen zien in het aanbod van school en buurt.

In de tabellen I en II is samenvattend weergegeven hoe de jongeren participeren in het aanbod door (mee) te beslissen of te organiseren. We concluderen dat op de onderwijsinstellingen de beslissingen over activiteiten in de talentgebieden vooral samen worden genomen door de school en de leerlingen/studenten, terwijl in de buurt de gemeente/jeugdwerkers hierin domineren. Zowel op school als in de buurt beslissen de leerlingen/studenten/jongeren nauwelijks alleen. Wat betreft de organisatie van de activiteiten in de talentgebieden is in tabel II te zien dat zowel op de onderwijsinstellingen als in de buurt dit in de helft van de gevallen wordt gedomineerd door de school of de gemeente/buurtwerkers, en in de andere helft van de gevallen samen wordt gedaan met de leerlingen/studenten /jongeren.

De achtste conclusie luidt dat – volgens de jongeren zelf – zij bij de vormgeving van het activiteitenaanbod op onderwijsinstellingen participeren op een manier die het meest

lijkt op niveau 6 of 8 van de participatieladder: het initiatief ligt bij volwassenen of bij de jongeren en er wordt samen besloten.

De negende conclusie luidt dat – volgens de jongeren zelf – zij bij de vormgeving van het activiteiten aanbod in de buurten participeren op een manier die het meest lijkt op niveau 5 van de participatieladder: jongeren worden geraadpleegd voor zaken die geleid en bedacht zijn door volwassenen.

Tot besluit concluderen we dat er voor de gemeente Amsterdam op basis van dit onderzoek aanknopingspunten liggen voor de verdere vormgeving van het Jeugdbeleid.

Ten eerste kunnen Amsterdamse jongeren worden gestimuleerd en uitgedaagd om op een hoger niveau dan het kennismakingsniveau actief te zijn in meer talentgebieden dan alleen *sport, lijf en gezondheid*. Daarbij moet rekening worden gehouden met het feit dat de grootste belemmering voor jongeren om niet actief te zijn (op een hoger niveau) in bepaalde talentgebieden tijdgebrek is. Jongeren hebben een druk bestaan, zij moeten vaak kiezen.

Ten tweede zou het eigen initiatief en de betrokkenheid van jongeren bij het activiteiten aanbod in de buurt bevorderd kunnen worden.

1 Inleiding

De Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam (verder DMO te noemen) heeft namens de Stuurgroep Brede Talentontwikkeling/ Jong Burgerschap het lectoraat *School en Omgeving in de grote stad* om een onderzoek gevraagd aan onder jongeren tussen 18 en 23 jaar naar Brede Talentontwikkeling (verder BTO te noemen) en participatie, uit te voeren door studenten.

De volgende onderzoeksvraag stond daarbij centraal: ‘Welke talenten ontwikkelen jongeren tussen de 18 en 23 jaar, welke rol speelt hun onderwijsinstelling en de buurt hierbij en in hoeverre participeren jongeren in het aanbod van brede talentontwikkeling in Amsterdam?’ Het onderzoek is uitgevoerd door studenten in een leersituatie. Het maakte deel uit van de Leerpraktijk Jeugdparticipatie, een vak dat alle studenten in het eerste jaar van de pedagogiekopleiding volgen. De nadere analyses en rapportage zijn verder verzorgd vanuit het lectoraat.

De doelen van dit onderzoek zijn driedig. Ten eerste streeft de gemeente Amsterdam naar participatie van jongeren bij de vormgeving van het jeugdbeleid. Een manier hiervoor is studenten van de Hogeschool van Amsterdam, zelf vaak in de leeftijd tussen 18 en 23, een onderzoek te laten uitvoeren onder hun leeftijdsgenoten. Hiermee heeft het onderzoek een zogenaamd ‘peer-to-peer-karakter’. Ten tweede raken de studenten door de uitvoering van dit onderzoek beter bekend met de leefwereld van jongeren. Omdat dit onderzoek uitdrukkelijk is gericht op Amsterdamse jongeren, leren de hogeschoolstudenten hen beter kennen en krijgen zij meer inzicht in wat hen beweegt en motiveert. Dit is belangrijk voor deze pedagogen-in-opleiding, omdat het waarschijnlijk is dat zij later in een grootstedelijke omgeving zullen gaan werken. Ten derde heeft dit onderzoek uiteraard een inhoudelijk doel. Het beoogt meer inzicht te geven in hoe actief jongeren tussen de 18 en 23 jaar zijn op het gebied van BTO, waar zij te bereiken zijn en in hoeverre zij (willen) participeren bij de vormgeving van het aanbod.

Deze rapportage is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 bespreken we wat er vanuit beleid, onderzoek en theorie bekend is over BTO door jongeren en over jeugdparticipatie. In dit hoofdstuk bakenen we beide thema’s nader af zodat er ook daadwerkelijk onderzoek naar kan worden gedaan door de studenten in de praktijk. Hoofdstuk 3 bevat de opzet van het onderzoek en een beschrijving van de onderzoeksgroep. In hoofdstuk 4 komen de resultaten van het onderzoek aan bod. Het is een geïntegreerd verslag van zowel de resultaten van de enquête als de opbrengsten van de interviews.

2 Brede Talentontwikkeling en Jeugdparticipatie

2.1 Brede Talentontwikkeling

De afgelopen twee decennia is de actieve betrokkenheid van jongeren bij de maatschappij steeds meer op de politieke agenda gekomen, zowel landelijk als lokaal. De verantwoordelijkheid en de regie van het jeugdbeleid is gedecentraliseerd en ligt grotendeels bij de gemeenten. Uit onderzoek naar de vormgeving van jeugdparticipatie blijkt dat het in gemeenten nog geen gemeengoed is. In 2005 is in ruim 35% van de gemeenten het jeugdbeleid nog niet van de grond gekomen en in ongeveer 50% van de gemeenten zijn er wel activiteiten op het gebied van jeugdparticipatie, maar vertonen deze geen samenhang. Slechts in 10% van de gemeenten is structurele implementatie ingezet van jeugdparticipatie (Stukker, 2005).

In Amsterdam is er jeugdbeleid. Vanaf 2006 voert de gemeente extensief en ambitieus onderwijs- en jeugdbeleid onder de noemer '*Jong Amsterdam/ kinderen eerst*'. Het beleidsprogramma kent vijf lijnen, deze zijn (Gemeente Amsterdam, 2006):

- 1 Ontwikkelen en implementatie gericht op opvoed- en opgroei-ondersteuning;
- 2 Gezinsaanpak en zorg;
- 3 Kinderen en vrije tijd, gericht op talentontwikkeling;
- 4 Gegevens en informatie, verbetering van de informatiesystemen;
- 5 Visie en competentieontwikkeling van de opvoeding van het kind.

De gemeente Amsterdam heeft met lijn drie *Kinderen en vrije tijd, gericht op talentontwikkeling* als doel om alle kinderen en jongeren tot en met 23 jaar de mogelijkheid te geven om te ontdekken waar ze goed in zijn en ze vervolgens verder te laten werken aan het ontwikkelen van dat talent. Het beleid hanteert een vierdeling in prestatieniveaus. Deze zijn gestoeld op een eerdere indeling uit het gemeentelijke sportbeleid. De niveaus zijn als volgt (Gemeente Amsterdam, 2006):

- 1 Kennismaken
- 2 Ontwikkelen en participeren
- 3 Bekwamen en presteren
- 4 Toptalent

Het eerste niveau *kennismaken* houdt in dat iemand kan kennismaken met een activiteit en in korte tijd kan ontdekken of hij of zij er talent voor heeft.

Het tweede niveau *ontwikkelen en participeren* is het volgen van een cursus of training in een bepaalde activiteit.

Het derde niveau *bekwamen en presteren* houdt in dat iemand lid van een vereniging is, er een opleiding in volgt of werkzaam in de activiteit is.

Het vierde niveau *toptalent* gaat over het op hoog niveau aan wedstrijden meedoen en horen bij ‘de top’.

Het beleid gaat hanteert ook een inhoudelijke indeling in zes talentgroepen. De zes talentgroepen die de gemeente onderscheidt zijn:

- 1 Sport, lijf en gezondheid
- 2 Kunst en cultuur
- 3 Techniek en ICT
- 4 Wetenschap en natuur
- 5 Communicatie en taalvaardigheid
- 6 Sociale vaardigheden

De gemeente heeft deze zes talentgroepen gebaseerd op de meervoudige intelligentietheorie van Gardner (Gardner, 2002). Gardner gaat ervan uit dat elk mens meerdere intelligenties bezit. Hij definieert intelligentie als een bekwaamheid om problemen op te lossen of om te kunnen omgaan met veranderende omstandigheden. Ieder mens is uniek en maakt op een eigen manier gebruik van zijn of haar intelligenties. Zo bestaan er naast een linguïstische en logisch-mathematische intelligentie, waar vooral het onderwijs zich op richt, ook een muzikale, motorische, interpersoonlijke, intrapersonlijke, naturalistische en een existentiële intelligentie.

De eerste talentgroep *sport, lijf en gezondheid* is gekoppeld aan de motorische intelligentie. De motorische intelligentie houdt in dat iemand lichamelijk is ingesteld, hetgeen naast bewegen ook inhoudt te beschikken over een hoge tastzin. Onder *sport, lijf en gezondheid* wordt verstaan: de kennis en het bewustzijn van sport, beweegmogelijkheden en factoren die van invloed zijn op lijf en gezondheid, sportieve vaardigheid ontwikkelen en gebruiken als sporter en begeleider van sport.

Sporten is, naast winkelen, uitgaan en naar de bioscoop gaan, de leukste activiteit om te doen in je vrije tijd, volgens Amsterdamse jongeren in een onderzoek van de gemeente Amsterdam (2007) naar vrijetijdsbesteding. Betaalbare sportfaciliteiten worden het meest gemist door Amsterdamse

jongeren tussen de 20 en 23 jaar. Meisjes vinden vaak dat er voor hen geen sportmogelijkheden in de buurt zijn.

De tweede talentgroep *kunst en cultuur* is verbonden met de muzikale intelligentie. Deze intelligentie maakt gebruik van ritme en patronen. Kunst en cultuur wordt gedefinieerd als de kennis van meerdere uitdrukkingsvaardigheden, creativiteit ontwikkelen en gebruiken op artistiek en muzikaal gebied. Bijvoorbeeld het bespelen van een instrument, jammen op straat, museumbezoek en schilderen.

Veel vrije tijd van Amsterdamse jongeren wordt besteed aan muziek luisteren. De deelname aan 'hoge' vormen van kunst en cultuur (denk bijvoorbeeld aan ballet en klassieke muziek) is afhankelijk van opleidingsniveau en cultuurdeelname van de ouders. Van alle jongeren vindt 9% de mogelijkheden om creatieve dingen te doen onvoldoende. Onder de jongeren van 20 tot 23 jaar ligt dit percentage zelfs hoger. De activiteiten zijn veelal te duur of er is te weinig aanbod (Gemeente Amsterdam, 2007).

De derde talentgroep *techniek en ICT* is gebaseerd op logisch-mathematische intelligentie, waarbij ruimtelijk inzicht, analyseren en structureren belangrijke eigenschappen zijn. Onder techniek en ICT wordt het ontwerpen, onderzoeken, het uit elkaar halen en in elkaar zetten en werken met nieuwe technologische mogelijkheden verstaan. Maar ook computeren is een activiteit die binnen deze categorie valt.

Van computeren weten we dat het een favoriete activiteit is. Computeren wordt naast tv-kijken en muziek luisteren het meeste gedaan in de vrije tijd door Amsterdamse jongeren (Gemeente Amsterdam, 2007). Uit hetzelfde onderzoek van de gemeente Amsterdam (2007) blijkt dat jongens meer tijd besteden aan computeren dan meisjes.

De vierde talentgroep *wetenschap en natuur* verwijst naar een hoge interesse in milieu en natuur en het beschikken over naturalistische intelligentie. Er wordt gebruik gemaakt van wiskunde, onderzoeksmethodes, samenhang herkennen, probleemanalyses maken en met oplossingen komen. Maar ook het maken van boswandelingen, het verzorgen van een huisdier en lid zijn van het Wereld Natuurfonds behoren bij deze groep.

Uit eerder onderzoek is weinig bekend over dit type activiteiten door jongeren.

De vijfde talentgroep *communicatie en taalvaardigheid* past bij een linguïstische intelligentie waarbij sprake is van kwaliteiten op het gebied van lezen, schrijven en spreken. Onder communicatie en

taalvaardigheid wordt de kennis van taal, media en communicatietechnieken verstaan. Lezen, schrijven, poëzie en debat zijn activiteiten behorende bij deze talentgroep.

Uit onderzoek van de gemeente Amsterdam (2007) blijkt dat 9% van de jongeren in hun vrije tijd leest. Het is een activiteit waar vooral meisjes van houden.

De zesde talentgroep *sociale vaardigheden* tenslotte hoort bij twee intelligenties, namelijk inter- en intrapersonlijke intelligentie. Beiden zijn gericht op mensen, waarbij interpersoonlijk het handelen tussen mensen representeert en intrapersonlijk gericht is op de eigen persoon.

De talentgroep sociale vaardigheden beslaat de kennis en het bewustzijn van identiteiten en plaats binnen de maatschappij, de omgang met mensen, vrijwilligerswerk en sociale contacten.

Amsterdamse jongeren besteden veel tijd aan vrienden en vriendinnen. Voor alle activiteiten geldt dat jongeren het graag met hun vrienden doen. Ook iets met de familie doen gebeurt minimaal een keer per week (Gemeente Amsterdam, 2007).

Het is de ambitie van de gemeente Amsterdam om in 2010 alle Amsterdamse jongeren de mogelijkheid te hebben gegeven om zich op de eerste twee niveaus te begeven binnen de zes talentgroepen. In dit onderzoek gaan we na hoe het hier nu mee staat bij jongeren tussen de 18 en 23 jaar. We hanteren dezelfde vier prestatieniveaus.

Enkele van de zes talentgebieden die in het beleid worden gehanteerd hebben we nader uitgesplitst. De reden hiervoor is dat ze daarmee begrijpelijker werden voor zowel de studenten die het onderzoek uitvoeren als de jongeren die geënquêteerd en geïnterviewd zijn. In dit onderzoek onderscheiden we de volgende negen talentgebieden:

- 10 Sport, lijf en gezondheid
- 11 Muziek (Kunst en cultuur)
- 12 Schilderen, tekenen en kunst (Kunst en cultuur)
- 13 Toneel en theater (Kunst en cultuur)
- 14 Techniek en ICT
- 15 Schaken, puzzelen, raadsels oplossen (Wetenschap en natuur)
- 16 Dieren, planten en natuur (Wetenschap en natuur)
- 17 Communicatie en taalvaardigheid
- 18 Sociale vaardigheden

2.2 Jeugdparticipatie

Jeugdparticipatie wordt over het algemeen breed gedefinieerd en heeft betrekking op verschillende levensdomeinen, namelijk buurt, school, vrije tijd en politiek. Over het algemeen wordt er onderscheid gemaakt tussen vier vormen van participatie, namelijk politieke, maatschappelijke, consumptieve en sociale participatie (Bakker 1999, De Winter 1995, Zeijl, 2003).

Politieke participatie gaat over directe of indirecte beïnvloeding van het proces van politieke besluitvorming.

Maatschappelijke participatie gaat over beïnvloeding en meedoen aan beleid en beslissingen van invloed op het dagelijks leven, zoals die van buurtinstellingen of school. In de nota *Jeugd verdient de toekomst* uit 1993 van het ministerie VWS wordt maatschappelijke participatie uitgelegd als ‘de jeugd betrekken bij voorzieningen in haar directe omgeving’ (Zeijl, 2003, p. 104).

Maatschappelijke participatie wordt hiermee gezien als een vorm van meedoen. De Winter (1995) gaat een stap verder dan alleen betrokkenheid en pleit in zijn boek *‘Kinderen als medeburgers’* voor een ‘actieve sociale betrokkenheid van de jeugd’.

Een derde vorm van participatie is consumptieve participatie. Zoals het woord consumptie al laat zien gaat deze vorm van participatie over het consumeren, het meedoen aan een activiteit.

De vierde en laatste vorm die wordt onderscheiden is sociale participatie. Sociale participatie wordt omschreven als het meedoen van het individu in de sociale, culturele en maatschappelijke context. Door middel van sociale participatie neemt een persoon deel aan de dominante cultuur van de samenleving. Hij heeft de ‘juiste’ waarden, normen en omgangsvormen om te kunnen participeren.

Naast deze vier vormen van participatie wordt er ook onderscheid gemaakt tussen passieve en actieve participatie (De Winter, 1995). Passieve participatie zou verbonden kunnen worden aan het begrip consumptieve participatie, het is een passieve deelname van jongeren aan het gezin, buurtactiviteiten en het onderwijs. De volwassenen bepalen en de jongeren participeren passief. Actieve participatie gaat volgens De Winter (1995) over medeverantwoordelijkheid, actieve betrokkenheid en aansprakelijkheid. In dit onderzoek staat actieve maatschappelijke participatie centraal.

Participatie is moeilijk meetbaar. Arnstein (1969) heeft als eerste geprobeerd om verschillende vormen van participatie te modelleren. Participatie is volgens Arnstein de hoeksteen van de democratie. Zijn model heet dan ook *‘A ladder of citizen participation’* (Arnstein, 1996). Jaren later verschoof het onderwerp participatie van burgers naar participatie van kinderen en jongeren.

Hart (1992) heeft, geïnspireerd door Arnstein, een participatieladder ontworpen die verschillende niveaus van participatie omvat (Hart (1992) in: De Winter, 1995). De niveaus worden binnen de ladder omschreven. De ladder ziet er als volgt uit (in de ladder zijn ‘kinderen’ vervuld voor ‘jongeren’, omdat in dit onderzoek de nadruk bij jongeren ligt):

Tabel 1: De participatieladder

Trap 1	Manipulatie: jongeren worden ingezet ten behoeve van acties door volwassenen
Trap 2	Decoratie: jongeren worden ingezet om acties van volwassenen op te luisteren
Trap 3	Afkopen: jongeren worden ingezet om het beeld van kindvriendelijkheid neer te zetten
Trap 4	In opdracht, maar geïnformeerd: volwassenen schakelen jongeren in om hen te helpen
Trap 5	Geconsulteerd en geïnformeerd: jongeren worden geraadpleegd voor een project dat geleid en bedacht is door volwassenen
Trap 6	Initiatief bij volwassenen en jongeren beslissen mee
Trap 7	Initiatief en leiding bij jongeren
Trap 8	Initiatief bij jongeren en jongeren beslissen samen met de volwassenen

De gedachte achter deze participatieladder is dat hoe hoger iemand op de ladder klimt, des te groter de mate van eigen initiatief en keuzevrijheid.

Omdat het praktisch niet mogelijk bleek om de acht treden van deze ladder te onderzoeken, beperken we ons in dit onderzoek tot de laatste vier treden: 5, 6, 7 en 8. Via de enquête is de jongeren gevraagd of de gemeente/jeugdwerkers of de onderwijsinstellingen beslissen over activiteiten in de negen talentgebieden en ze ook organiseren (trap 5), ofwel dat jongeren dit zelf doen (trap 7), ofwel dat zij dit samen met de gemeente/jeugdwerkers of de onderwijsinstellingen doen (trap 6 of 8).

Uit onderzoek weten we dat driekwart van de Amsterdamse jongeren tevreden is over de manier waarop ze hun vrije tijd doorbrengen. Daarbij geeft een krappe helft (47%) aan het te druk te hebben in de vrije tijd. Dit zijn vaker de hoger opgeleiden en jongeren met een baan(tje).

Naarmate de jongeren ouder worden krijgen ze het drukker. Daarnaast blijkt dat één op de zes jongeren zich vaak verveelt, voor 29% zijn dit mbo-leerlingen (Gemeente Amsterdam, 2007).

Uit onderzoek is weliswaar veel bekend over de kwantiteit van jeugdparticipatie in Nederland, maar we weten relatief weinig over de motieven achter deelname of hoe bepaalde activiteiten

worden ingevuld (Zeijl, 2003). Uit Amerikaans onderzoek naar jongeren in achterstandssituaties blijkt dat de belangrijkste redenen om mee te doen aan een activiteit zijn dat het leuk is en dat het een veilige plek is. Redenen om niet mee te doen zijn dat het saai is, dat bepaald gedrag dat gekoppeld is aan drugs, alcohol en sociale interactie er niet is toegestaan en dat het geld kost (Perkins, 2007). Een opvallende uitkomst bij dit onderzoek is dat jongeren de jeugdcentra als veilige plek beschouwen waar zij slechte invloeden kunnen vermijden. Zij beschouwen het jeugdcentrum als een vrijplaats, omdat er noch de dwang van de straatcultuur en bendecultuur, noch de dwang van schoolcultuur heerst. Ook opvallend is dat jongeren zelf benadrukken dat ze kunnen leren.

Over participatie binnen school is ook het één en ander bekend in de literatuur. Uit onderzoek naar jongeren tussen de 12 en 21 jaar blijkt dat motivatie en inzet op school samenhangt met de mogelijkheden die de school biedt tot inspraak en medezeggenschap (Van der Linden, 1990). Verder blijkt uit dit onderzoek dat er een groep jongeren is die een grote afkeer van school heeft, omdat deze jongeren op geen enkele manier kunnen meebeslissen. De Winter (1995) geeft dan ook terecht aan dat er een samenhang kan bestaan tussen vroegtijdige schooluitval en het wel of niet kunnen participeren. Met andere woorden: wanneer de leerlingen zich verbonden voelen met de school en hun medeleerlingen zullen zij meer inzet en betrokkenheid tonen.

Gemeenschappelijkheid binnen de school en binding tussen de leerlingen kan worden versterkt door middel van schoolactiviteiten. Bijvoorbeeld een sportdag, waarin gestreden wordt tegen andere scholen om een wij-gevoel te creëren. Of de organisatie van een creatieve dag, waarbij leerlingen uit verschillende klassen bij elkaar worden gezet met een creatieve opdracht. Vanuit de participatieladder van Hart zou de ideale situatie zijn dat het initiatief voor dit soort activiteiten bij de jongeren ligt.

Aan jeugdparticipatie worden vaak twee belangrijke functies toegeschreven. Allereerst is het een recht van jongeren. Ten tweede wordt het maatschappelijk belang gediend door de preventieve kwaliteiten. De vaardigheden die de jeugd namelijk aanleert door deelname zijn belangrijk voor de toekomst. Zeijl et al. (2003, p. 104) constateert een spanning tussen de twee bovengenoemde zaken: 'De deelname aan vrijetijdsvoorzieningen wordt vooral gezien als een instrument om de jeugd te betrekken bij de samenleving en mogelijkheden voor informeel leren en sociale sturing aan te bieden. Het accent ligt voornamelijk op hoe ze zich wel of niet zouden moeten ontwikkelen en in mindere mate op wat ze wel of niet zouden willen en kunnen'. In dit onderzoek ligt dan ook de nadruk op het willen en kunnen van de jongeren.

Uit onderzoek van de gemeente Amsterdam (2007) blijkt dat jongeren zich liever aansluiten bij een activiteit die ze leuk vinden dan dat ze alles zelf moeten verzinnen. Dit staat haaks ten opzichte van de participatieladder van Hart, die het initiatief bij jongeren als ultieme vorm van participatie hanteert.

3 Onderzoeksopzet

Zoals in de inleiding al is aangegeven, is dit onderzoek uitgevoerd door studenten in een leersituatie. Het maakte deel uit van de Leerpraktijk Jeugdparticipatie, een vak dat alle eerstejaarsstudenten van de opleiding Pedagogiek aan de Hogeschool van Amsterdam volgen. Hiermee heeft het onderzoek een ‘peer-to-peer-karakter’. Dat wil zeggen dat studenten van de hogeschool, zelf vaak in de leeftijd tussen 18 en 23, het onderzoek uitvoeren onder hun leeftijdsgenoten.

De studenten hebben zich eerst in een collegereeks de theorie en beleidspraktijk op het gebied van jeugdparticipatie en BTO eigen gemaakt en vervolgens in kleinere werkgroepen dit onderzoek uitgevoerd en erover gerapporteerd. Nadat de studenten in werkgroepen training in dataverzameling hadden gekregen, zijn zij in trio’s verdeeld. Per trio hebben zij tien enquêtes en twee interviews afgenomen. De gesloten vragenlijst en de interviewhandleiding zijn vooraf ontwikkeld vanuit het lectoraat *School en Omgeving in de grote stad* door Sanne Spil en Edith Hooge. De studenten hebben de leerpraktijk afgesloten met een presentatie. Zij moesten conclusies op basis van de door henzelf verzamelde data presenteren. Vervolgens hebben Sanne Spil en Edith Hooge nadere analyses uitgevoerd met alle verzamelde data, waarvan dit rapport de neerslag vormt.

Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te verhogen zijn uit iedere werkgroep twee studenten ‘at random’ geselecteerd en is gecontroleerd op de daadwerkelijke uitvoering van het onderzoek. Dit was van tevoren aangekondigd. Bij deze controle zijn geen onregelmatigheden aangetroffen.

Om een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve data verzameld door middel van gesloten vragenlijsten in combinatie met gestructureerde interviews. Op basis van de gesloten vragenlijsten brengen we in deze rapportage de cijfers in beeld over participatie en talentontwikkeling door jongeren, terwijl de uitspraken uit de interviews met de jongeren dit beeld nader inkleuren. De kwantitatieve gegevens verkregen via de enquêtes zijn verwerkt en geanalyseerd met behulp van het programma SPSS. De studenten hebben de opbrengsten van de interviews uitgeschreven, en deze gegevens zijn verwerkt en geanalyseerd met behulp van het kwalitatieve data-analyseprogramma Maxqda.

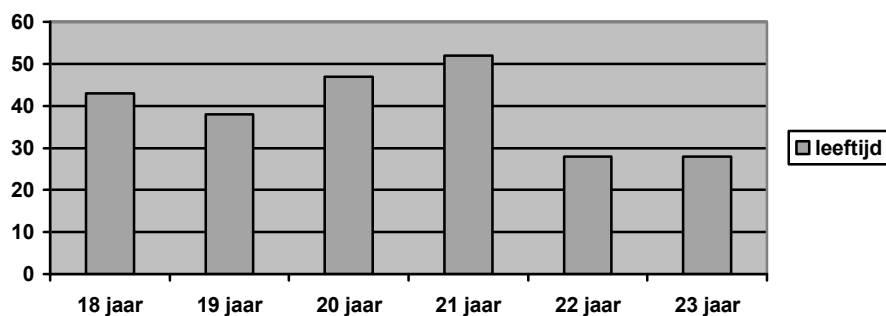
In totaal zijn er enquêtes afgenomen bij 240 jongeren. De studenten hebben de jongeren zelf benaderd met het verzoek tot deelname aan het onderzoek. Zij kregen de opdracht jongeren te

benaderen op een bepaalde vindplaatsen, namelijk bij een ROC, via internet, bij bioscoop, snackbar en café, op straat en in buurthuizen. Door deze werkwijze vormt de groep onderzochte jongeren geen a-selecte steekproef en daarmee zijn zij niet representatief voor alle Amsterdamse jongeren tussen de 18 en 23 jaar.

Ondanks het feit dat we de conclusies van dit onderzoek niet mogen generaliseren naar alle Amsterdamse jongeren tussen de 18 en 23 jaar, kunnen we de onderzoeksgroep bij wie de enquête is afgenomen wel nader beschrijven.

Een krappe helft (42%) van hen is man, en een ruime helft (58%) is vrouw. Tabel 2 laat verder zien dat het grootste gedeelte van de jongeren tussen de 18 en 21 jaar oud is, met een uitschieter bij de 21 jarigen. In figuur 1 is te zien dat de geënquêteerde jongeren gelijk zijn verdeeld over de Centrum-Zuid, West en Grootoost. Bijna de helft (42%) van hen woont thuis bij de ouders en/of verzorgers met een eigen slaapkamer, veel minder jongeren (13%) wonen thuis zonder een eigen slaapkamer. Bijna de helft (45%) woont op zichzelf, alleen, met huisgenoten of met zijn of haar partner. Meer dan driekwart (77%) van de jongeren gaat naar school. Van hen zit nog geen 10% op de middelbare school en studeert er een gelijke hoeveelheid geënquêteerde jongeren aan het mbo (37%) en aan het hbo (37%). De overigen (16%) volgen onderwijs aan de universiteit.

Tabel 2 leeftijd geënquêteerde jongeren enquête in absolute aantallen

Figuur 1: Woongemeente geënquêteerde jongeren, de getallen zijn percentages

Ruim een derde van de geënquêteerde jongeren (37%) heeft een baan van meer dan 12 uur per week. In deze categorie kunnen ook jongeren zitten die naast hun studie meer dan 12 uur per week werken. Een kwart (24%) heeft een baan van minder dan 12 uur per week. Bijna een vijfde (16%) heeft geen werk. Binnen deze categorie kunnen studenten en scholieren zitten die naast hun studie geen bijbaan hebben. Een hele kleine groep (3%) heeft als dagtaak het opvoeden van de kinderen.

4 Brede Talentontwikkeling en Participatie door Amsterdamse jongeren

4.1 Brede Talentontwikkeling door Amsterdamse jongeren

Uit de interviews kwam een aantal uitspraken naar voren die illustratief zijn voor de activiteiten jongeren die leuk vinden.

“Mijn grootste hobby is modelbouw. Dat is waar ik het liefste mee bezig ben in mijn vrije tijd. Verder vind ik voetbal en zwemmen wel leuk. Oh, en de standaard dingen misschien, zoals lezen, tv-kijken en msn'en doe ik natuurlijk ook”.

- 19-jarige man uit Amsterdam West -

“Ik heb het druk genoeg met de baby en de koksopleiding voor hobby's. Later wil ik wel weer eens met vriendinnen uit en zwemmen ofzo.”

- 19-jarige vrouw uit Centrum-Zuid -

“Turnen, winkelen, muziek luisteren, puzzelen, uitgaan”.

- 22-jarige vrouw uit Amsterdam West -

“Nou gewoon, roken, chickies kijken en bij mijn vrienden zijn”.

- 22-jarige man uit Centrum-Zuid -

“Ik vind het belangrijk dat ik naast mijn werk ook vrije tijd heb en daarmee een ontspanning kan vinden. Zonder deze activiteiten vind ik het minder leuk om te werken”.

- 21-jarige man uit West -

Op basis van de enquête is in tabel 3 weergegeven hoeveel jongeren tussen de 18 en 23 jaar in de negen verschillende talentgebieden actief zijn. Te zien is dat een meerderheid van de jongeren actief is op het gebied van *sociale vaardigheden*, van *sport, lijf en gezondheid*, van *techniek en ICT* en van *communicatie en taalvaardigheid*.

Een kwart tot éénderde van de jongeren is actief op het gebied van *muziek*, van *dieren, planten en natuur*, van *schaken, puzzelen en raadsels oplossen* en van *schilderen, tekenen en kunst*.

Beduidend minder jongeren, ééntiende, zijn actief op het gebied van *toneel en theater*.

Tabel 3 maakt ook duidelijk dat op de meeste talentgebieden de jongeren vooral op het niveau van kennismaken actief zijn. Het talentgebied *sport, lijf en gezondheid* is daarbij een uitzondering omdat de meerderheid van de jongeren op dit gebied actief is op het niveau van bekwamen en presteren. Ook het talentgebied *toneel en theater* vormt hierop een uitzondering. Hoewel relatief weinig jongeren actief zijn op dit gebied, zijn zij dit vooral op het niveau van ontwikkelen en participeren en op het niveau van bekwamen en presteren. In de talentgebieden *communicatie en taalvaardigheid* en *schilderen, tekenen en kunst* is ook een substantieel aantal jongeren actief op het niveau van ontwikkelen en participeren.

Tabel 3: Activiteiten van jongeren in de negen talentgebieden en hun niveau

	Sociale vaardigheden	Sport, lijf en gezondheid	Techniek en ICT	Communicatie en taalvaardigheid	Muziek	Dieren, planten en natuur	Schaken, puzzelen en raadsels oplossen	Schilderen, tekenen en kunst	Toneel en theater
% jongeren dat op dit talentgebied actief is	90	75	64	54	33	31	28	25	10
Toptalent	1	4	0	0	1	2	0	0	0
Bekwamen en presteren	13	53	8	3	17	5	3	8	38
Ontwikkelen en participeren	16	5	18	32	8	2	7	40	38
Kennismaken	71	38	74	64	74	92	90	53	24

Hieronder wordt per talentgebied beschreven hoe, waar en met wie de jongeren de activiteiten uitvoeren.

Talentgebied sociale vaardigheden

Bijna alle geënquêteerde jongeren (90%) doen aan activiteiten waarbij sociale vaardigheden of omgaan met mensen komt kijken. Maar liefst de helft is daar thuis of met vrienden mee bezig. Ook op straat, op school en op de werkplek is er veel omgang met anderen. Opvallend is dat het hierbij vooral gaat om vrienden in de eigen leeftijdsgroep, niet één jongere noemt familie bij activiteiten op het gebied van sociale vaardigheden. Mannen geven vaker dan vrouwen aan activiteiten te ontplooiën met vrienden.

Er worden veel verschillende activiteiten ondernomen met en bij vrienden. Mannen gaan vaak voetballen, computeren, poken, jammen, chillen, iets drinken en uitgaan met vrienden. Een 22-jarige man uit Centrum-Zuid licht in een interview toe: “*Skaten op straat, chillen met vrienden en in het*

park hangen als de zon schijnt'. Vrouwen gaan voornamelijk winkelen, 'uit' en op vakantie met vrienden.

Talentgebied sport, lijf en gezondheid

Driekwart (75%) van de geënquêteerde jongeren is bezig met sportactiviteiten in zijn of haar dagelijks leven. Voetbal is veruit de populairste sport. Een geïnterviewde jongere is profvoetballer en een ander geeft training op zijn club. Voetbal wordt behalve in clubverband ook veel beoefend op straat, op een veldje of in een park. Het blijkt een activiteit die vrienden of jongens uit de buurt graag met elkaar doen. Een 18-jarige man uit Centrum-Zuid: *"Ik voetbal meestal lekker op straat en op het pleintje met vrienden in de buitenlucht in de buurt waar ik woon. Ik voetbal zeker vijf keer per week. Ik vind echt niets leuker dan voetballen"*. Er zijn maar twee vrouwen die aangeven voetbal leuk te vinden. Eén van hen beoefent de sport niet, omdat sportclubs gemengd zijn en dat vindt zij niet prettig.

Sporten die verder beoefend worden zijn; paardrijden, zwemmen, volleybal, fitness, hockey, skaten, kickboksen, tafelvoetbal, fietsen, tennis, basketbal, flamencodansen, honkbal en American football. De sporten worden voornamelijk beoefend op een sportclub, op school, thuis, buiten op straat, in een park of op een veldje.

Talentgebied techniek en ICT

Van de geënquêteerde jongeren is bijna tweederde (64%) actief bezig met techniek en computers. Computeren, internetten en 'msn'en' worden veel genoemd bij de vele hobby's van de geïnterviewde jongeren. Deze activiteiten worden dagelijks thuis of bij vrienden gedaan. Ook 'spelletjes op de computer spelen' wordt genoemd, maar alleen door mannen. Een 18-jarige man uit Amsterdam-West zegt hierover: *"Spelletjes op de Playstation vind ik ook erg leuk, maar dat doe ik eigenlijk alleen wanneer het slecht weer is"*.

Computeren en internetten zijn een gewone dagelijkse bezigheid voor veel jongeren, het is een activiteit die bij het dagelijkse functioneren en communiceren hoort. Sommige jongeren volgen een opleiding in deze branche, namelijk techniek, engineering en ICT-beheerder. Een jongere heeft zijn werk gemaakt van deze branche, hij is teamleider bij een internetbedrijf.

Talentgebied communicatie en taalvaardigheid

Meer dan de helft van de Amsterdamse jeugd (54%) is actief bezig met communicatie en taalvaardigheid. Lezen, schrijven, poëzie en debat zijn activiteiten behorende bij deze talentgroep.

Deze activiteiten worden voornamelijk thuis of bij vrienden beoefend, een tweede plaats is school.

Talentgebied Muziek

Muziek speelt een belangrijke rol voor jongeren, éénderde van hen is op dit talentgebied actief. Van de geïnterviewde jongeren bespeelt een aantal een instrument (waarbij gitaar en piano favoriet zijn); anderen zingen of luisteren muziek. Muziek wordt overwegend thuis of bij vrienden beoefend, maar ook op straat en in verenigings- en clubverband. Een aantal volgt lessen. Een geënquêteerde jongere gaat regelmatig naar de oefenruimte in het Westerpark om daar muziek te maken. Een 23-jarige man uit Centrum-Zuid zegt: *“Piano spelen doe ik eigenlijk overal waar een piano is”*.

Talentgebied dieren, planten en natuur

Activiteiten met dieren, planten en natuur worden door krap éénderde van de jongeren uitgevoerd, voornamelijk op een dagelijkse basis thuis of bij vrienden.

Talentgebied schaken, puzzelen, en raadsels oplossen

Iets minder dan een kwart doet in het dagelijks leven actief mee aan activiteiten die te maken hebben met schaken, puzzelen en raadsels oplossen. Evenals activiteiten die met de natuur te maken hebben, worden deze activiteiten voornamelijk thuis of bij vrienden beoefend. Geen enkele jongere beoefent deze activiteiten op straat, in verenigingsverband of op wedstrijdgebied.

Talentgebied schilderen, tekenen en kunst

De activiteiten schilderen, tekenen en kunst worden vooral thuis of bij vrienden gedaan en nauwelijks in een ander verband. Op wedstrijdgebied en op een vereniging of club is geen van de geënquêteerde jongeren bezig met deze activiteit.

Talentgebied toneel en theater

Tot besluit laat tabel 3 zien dat toneel en theater niet populair zijn bij Amsterdamse jongeren. Eéntiende van de geënquêteerde jongeren is op dit gebied actief. Deze activiteit wordt het meeste op school beoefend. De beoefenaars zitten over het algemeen op het niveau van *ontwikkelen en participeren*. Daarnaast wordt toneel en theater thuis beoefend of op een vereniging.

Tabel 4: Percentage jongeren dat actiever wil zijn en beter wil worden in de negen talentgebieden, het rapportcijfer dat de meesten zichzelf geven en de frequentie waarin zij nu actief zijn

	Sport, lijf en gezondheid	Muziek	Schilderen, tekenen en kunst	Communicatie en taalvaardigheid	Sociale vaardigheden	Toneel en theater	Schaken, puzzelen en raadsels oplossen	Dieren, planten en natuur	Techniek en ICT
% jongeren dat de activiteit vaker wil beoefenen dan nu	68	60	60	52	47	46	40	35	30
Rapportcijfer dat de meeste jongeren zichzelf geven voor deze activiteit (mediaan)	7	7	7	7	8	6	7	7	7
% jongeren dat beter wil worden in deze activiteit	84	82	75	66	56	67	61	40	53
% dat minder dan 1x per week actief is	9	29	39	12	1	37	23	16	3
% dat 1x per week actief is	30	20	22	27	1	38	28	13	10
% dat een paar keer per week actief is	47	19	26	37	15	8	38	25	28
% dat dagelijks actief is	14	32	13	24	83	17	10	46	60

Tabel 4 laat de percentages jongeren zien die actiever willen zijn en beter willen worden in de negen talentgebieden, evenals het rapportcijfer dat zij zichzelf geven en de frequentie waarin zij nu actief zijn.

Tweederde van de jongeren (68%) wil graag vaker actief zijn in het talentgebied *sport, lijf en gezondheid*, terwijl driekwart van hen al actief is in dit gebied (zie tabel 3), de meesten een paar keer per week. Een ruime meerderheid (84%) wil ook graag beter worden op dit talentgebied, terwijl de meeste jongeren zichzelf een 7 geven. Jongeren geven zichzelf een 8 voor *sociale vaardigheden*, en meer dan helft van hen (56%) wil er beter in worden.

Een ruime meerderheid van de jongeren (60%) wil graag actiever zijn op het gebied van *muziek* en van *schilderen, tekenen en kunst* en daar ook beter in worden (resp. 82% en 75%). Van de éénderde van de jongeren die actief zijn in de *muziek* (zie tabel 3), doet éénderde dit dagelijks.

Voor *schilderen, tekenen, kunst* en *muziek* ligt dit anders, van de kwart van de jongeren die op dit talentgebied actief is, doet éénderde dit minder dan één keer per week.

Rond éénderde van de jongeren (resp. 35% en 30%) wil actiever zijn op het gebied van *dieren, planten en natuur* en van *techniek en ICT* en er beter in worden (resp. 40% en 53%). Op het eerstgenoemde gebied is éénderde van de jongeren actief (zie tabel 3) en op het tweede gebied tweederde (zie tabel 3). Van de jongeren die actief zijn op deze gebieden, zijn de meesten dit dagelijks.

Hoewel weinig jongeren (10%, zie tabel 3) actief zijn op het gebied van *toneel en theater*, wil een krappe helft hier wel actiever in zijn en beter presteren. De meeste jongeren geven zichzelf een 6 voor deze activiteiten.

Tabel 5: Percentage jongeren dat een talentgebied niet leuk vindt en de top 3 van redenen waarom de activiteit niet wordt gedaan, als de jongere het wél leuk vindt

	Schaken, puzzelen en raadsels oplossen	Schilderen, tekenen en kunst	Toneel en theater	Communicatie en taalvaardigheid	Dieren, planten en natuur	Techniek en ICT	Muziek	Sport, lijf en gezondheid	Sociale vaardigheden
% jongeren dat de activiteit niet leuk vindt	61	57	54	47	45	30	24	8	6
Top 3 van redenen waarom de activiteit niet wordt gedaan als de jongere het wel leuk vindt									
1	Geen tijd	Geen tijd	Geen tijd	Geen tijd	Geen tijd	Geen tijd	Geen tijd	Geen tijd	Geen tijd
2	Geen zin	Geen zin	Geen zin	Geen geld	Geen zin	Geen zin	Geen zin	Geen zin	Geen zin
3	Ik kan het nergens doen	Geen geld	Geen geld	--	Ik kan het nergens doen	Geen geld	Geen geld	Ik weet niet waar ik het kan doen	Geen geld

Bijna tweederde van de jongeren vindt het niet leuk om actief te zijn in het talentgebied *schaken, puzzelen en raadsels oplossen*. Slecht een kwart is dan ook actief op dit gebied (zie tabel 3). Krap éénderde en een kwart van de jongeren vindt respectievelijk activiteiten op het gebied van *techniek en ICT* en van *muziek* niet leuk. Minder dan ééntiende van alle jongeren vindt activiteiten op het gebied van *sport, lijf en gezondheid* en op het gebied van *sociale vaardigheden* niet leuk. Tabel 3 laat dan ook zien dat de meeste jongeren actief zijn op deze gebieden.

Er zijn verschillende redenen waarom een activiteit niet beoefend wordt, terwijl de jongeren het wel leuk vinden. Tijdgebrek staat op nummer 1 in alle talentgebieden. Veel jongeren studeren, lopen stage en hebben een bijbaan. Ze beoefenen al veel hobby's, waardoor er geen tijd overblijft voor dingen die zij ook leuk vinden. Een 23-jarige man uit Amsterdam-West zegt hierover "*Ik zou dolgraag weer willen voetballen, maar daar heb ik geen tijd meer voor en dat vind ik jammer*". Een ander heeft

geen tijd voor trompettes. Een 23-jarige man uit Grootoost: *“Ik zou graag een cursus Japans willen volgen. Op dit moment is er geen geschikt moment voor”*.

Geldgebrek staat op de derde en één keer op de tweede plaats als reden om een activiteit niet uit te voeren. Een man zou graag willen wielrennen, maar de fiets kost te veel geld. Een ander zou graag zijn vechtsport weer willen oppakken, maar dit kost te veel tijd en geld. Ook paardrijden is een te dure hobby voor een vrouw. Een jongere heeft geen financiële middelen om zanglessen te nemen. Een 20-jarige man uit Grootoost: *“Ontwerpen maken op de computer vind ik interessant. Ik ben best creatief, maar weet niet of ik hier goed in zou zijn. Ik vind het gewoon leuk om dingen op te computer te maken”*. Omdat hij in de schuldsanering zit heeft hij nu geen geld voor een computer. Een 19-jarige vrouw uit Centrum-Zuid: *“Ik zou graag meer willen filmen, maar heb daar de mogelijkheden niet toe, omdat ik niet het geld heb voor de apparatuur”*.

Overige redenen om de activiteiten niet te kunnen uitvoeren zijn medisch, religieus of praktisch van aard. Een 21-jarige vrouw uit Amsterdam-West: *“Turnen. Dit deed ik al vanaf mijn 4^e jaar. Ik ben een paar jaar geleden geblesseerd geraakt, vandaar dat ik het niet meer kan doen”*. Een ander is net geopereerd aan de stembanden, waardoor zingen momenteel onmogelijk is. Een 18-jarige vrouw uit Grootoost geeft als reden aan: *“Ik zou graag willen zwemmen, maar omdat ik nu een hoofddoek draag kan ik niet zomaar een zwembad in”*. Een 19-jarige man kan niet drummen, omdat zijn ouders geen drumstel in huis willen.

Aan de jongeren werd gevraagd of zij lid zijn van een club, vereniging of organisatie. Voor de meeste jongeren (82%) is dit het geval. In de meeste gevallen gaat het dan om een sportvereniging (37%), gevolgd door de bibliotheek (22%). Jongeren zijn nauwelijks lid van een politieke partij (1%).

Tabel 6: Lidmaatschap vereniging of club of organisatie

	% van de 82% die lid is
Sportvereniging	37
Bibliotheek	22
Studentenvereniging	9
Jongerencentrum	7
Dansclub of -vereniging	6
Hobbyvereniging	5
Godsdienstige vereniging	5
Muziekclub of -vereniging	4
Maatschappelijke organisatie	4
Politieke partij	1

In de enquête is de jongeren ook gevraagd wie hen kan helpen bij hun activiteiten in de diverse talentgebieden. De resultaten wijzen uit dit voor de meeste jongeren een vriend of vriendin is (31%), en daarna iemand bij een vereniging, club of buurthuis (15%). Familie, mensen op het school of op het werk worden steeds door ongeveer ééntiende van de jongeren genoemd. Opvallend is dat ééntiende van de jongeren aangeeft dat niemand hen kan helpen.

Tabel 7: Hulp bij activiteiten

Vriend of vriendin	31%
Iemand bij een vereniging, club of buurthuis	15%
Ouders	14%
Niemand	11%
Familielid	11%
Iemand op school, zoals docent of decaan	10%
Iemand op het werk, zoals baas of collega	8%

4.2 Samenhang tussen achtergrondkenmerken van jongeren en talentontwikkeling

Met behulp van kruistabellen en de chi-kwadraattoets is nagegaan of er samenhang is tussen of de jongere activiteiten in een bepaald talentgebied leuk vinden en de volgende achtergrondkenmerken:

- sekse
- het hoogst behaalde diploma
- het niveau van de opleiding die zij nu volgen
- het hebben van werk
- het bij de ouders wonen
- het geboorteland van vader of moeder (Nederland, een westers land of een niet-westers land).

De analyses wijzen uit dat er in de meeste gevallen geen samenhang is tussen bovenstaande achtergrondkenmerken en of een jongere bepaalde activiteiten leuk vindt.

Er blijkt alleen samenhang tussen enkele achtergrondkenmerken en de vraag of jongeren activiteiten in de gebieden *sport, lijf en gezondheid, taalvaardigheid en communicatie* en *toneel en theater* leuk vinden. Deze samenhang wordt nu toegelicht.

Nagenoeg alle jongeren die minder dan 12 uur per week werken, of stage lopen, vrijwilligers- of vakantiewerk doen, vinden activiteiten op het gebied van *sport, lijf en gezondheid* leuk. Dat geldt bijna net zo voor jongeren die meer dan 12 uur per week werken. Jongeren die geen werk hebben vinden activiteiten op het gebied van *sport, lijf en gezondheid* beduidend vaker niet leuk, zie tabel 8.

Tabel 8: Samenhang tussen het hebben van werk en activiteiten op het gebied van *sport, lijf en gezondheid*

Het hebben van werk	Activiteiten op het gebied van <i>sport, lijf en gezondheid</i>		
		Niet leuk	Leuk
	Geen werk	25%	75%
	Werk, meer dan 12 uur per week	7%	93%
	Werk, minder dan 12 uur per week, stage, vrijwilligerswerk, vakantiewerk.	4%	96%

Tabel 9 laat zien dat vrouwen activiteiten in het talentgebied taalvaardigheid en communicatie vaker leuk vinden dan mannen.

Tabel 9: Samenhang tussen sekse en activiteiten op het gebied van *taalvaardigheid en communicatie*

Sekse	Activiteiten op het gebied van taalvaardigheid en communicatie		
		Niet leuk	Leuk
	Man	62%	38%
	Vrouw	43%	57%

In tabel 10 is te zien dat bijna tweederde van de jongeren die minder dan 12 uur per week werken, of stage lopen, vrijwilligers- of vakantiewerk doen, activiteiten op het gebied van communicatie en taalvaardigheid leuk vinden. Zij vinden dit leuker dan jongeren die meer dan 12 uur per week werken en dan jongeren die geen werk hebben: krap tweederde van deze laatste twee groepen vindt deze activiteiten niet leuk.

Tabel 10: Samenhang tussen het hebben van werk en activiteiten op het gebied van *taalvaardigheid en communicatie*

Het hebben van werk	Activiteiten op het gebied van taalvaardigheid en communicatie		
		Niet leuk	Leuk
	Geen werk	63%	37%
	Werk, meer dan 12 uur per week	59%	41%
	Werk, minder dan 12 uur per week, stage, vrijwilligerswerk, vakantiewerk.	39%	62%

Jongeren van wie de vader is geboren in Nederland of een Westers land vinden activiteiten in het talentgebied *toneel en theater* vaker leuk dan jongeren van wie de vader in een niet-westers land is geboren, zie tabel 11.

Tabel 11: Samenhang tussen het geboorteland van de vader en activiteiten op het gebied van *toneel en theater*

Geboorteland vader	Activiteiten op het gebied van toneel en theater		
		Niet leuk	Leuk
	Nederland of Westers land	51%	49%
	Niet-westers land	68%	32%

Tabel 12 tenslotte laat zien dat vrouwen activiteiten in het talentgebied *toneel en theater* vaker leuk vinden dan mannen.

Tabel 12: Samenhang tussen sekse en activiteiten op het gebied van *toneel en theater*

Sekse	Activiteiten op het gebied van toneel en theater		
		Niet leuk	Leuk
	Man	75%	25%
	Vrouw	46%	54%

4.3 Talentontwikkeling en participatie op school

Aan de jongeren die naar school gaan of een opleiding volgen is gevraagd in welke talentgebieden activiteiten worden aangeboden op hun onderwijsinstelling. In tabel 13 is te zien dat op driekwart van (75%) van de onderwijsinstellingen activiteiten worden georganiseerd in de gebieden *sociale vaardigheden* en *techniek en ICT*. Ook worden er op bijna tweederde van de onderwijsinstellingen

(63%) activiteiten georganiseerd wat betreft *communicatie en taalvaardigheid*. Een meerderheid van de onderwijsinstellingen organiseert ook activiteiten op het gebied van *sport, lijf en gezondheid* (53%). Nog geen derde (28%) van de jongeren geeft aan dat er op hun onderwijsinstelling activiteiten met *schaken, puzzelen en raadsels oplossen* worden aangeboden, op de voet gevolgd door *dieren, planten en natuur* (30%).

Tabel 13: Aanbod activiteiten op onderwijsinstellingen volgens de leerlingen/studenten

	% (telt niet op tot 100%, meerdere activiteiten mogelijk)
Techniek en ICT	75
Sociale vaardigheden	75
Communicatie en taalvaardigheid	63
Sport, lijf en gezondheid	54
Toneel en theater	48
Schilderen, tekenen en kunst	46
Muziek	45
Dieren, planten en natuur	30
Schaken, puzzelen en raadsels	28

Uit de interviews blijkt dat het per onderwijsinstelling verschilt of er activiteiten worden aangeboden. Een aantal geïnterviewde jongeren geeft aan dat er niets tot weinig georganiseerd wordt op hun school. Vaak wordt alleen vanuit de studievereniging het een en ander georganiseerd. Een 18-jarige man uit Grootoost die op een ROC zit geeft aan: *“Nou, we hebben wel vier keer per jaar een projectweek. Dan zijn we een week met een specifieke sport bezig en komen er ook mensen langs om iets over deze sport te vertellen. Maar verder wordt er eigenlijk niets leuks voor de leerlingen georganiseerd. We hebben nooit een schoolfeest of iets dergelijks”*. Een 21-jarige man uit West die op een ROC zit zegt: *“Er wordt eigenlijk haast niet iets georganiseerd op het ROC; soms is er een schoolreisje maar daar blijft het dan ook bij. Ik vind het jammer dat er geen aanbod is om te sporten op school. Het zou heel lekker zijn als er bijvoorbeeld een fitnesscentrum zou zijn”*.

Op sommige scholen worden feestjes en uitjes georganiseerd, er wordt aan toneel en musical gedaan, maar ook excursies en projecten worden aangeboden. Een 19-jarige vrouw uit Centrum-Zuid die op een ROC zit zegt: *“Ze geven soms excursies en dat vind ik erg leuk en leerzaam”*. Ook scholen voor voortgezet onderwijs organiseren buiten schooltijd het een en ander. Een 19-jarige man uit West die op het vwo zit zegt: *“Er wordt van alles georganiseerd op school. Dingen zoals muziek, dans, toneel en sport. Die lessen worden gegeven buiten schooltijd om. Dus na je gewone schooldag kun je nog verder gaan met deze lessen. Ik heb zelf een tijdje toneel gedaan, alleen na een paar lessen kwam ik erachter dat ik het niet echt leuk vond, dus ben ik gestopt”*. Een 18-jarige vrouw uit West die op het ROC zit: *“Er wordt ontzettend veel georganiseerd, buiten de lessen om natuurlijk. Want tijdens de lessen zijn we ook met zulke dingen bezig. Er wordt eens in de twee of drie maanden een open podium georganiseerd. Ook worden er veel feesten*

georganiseerd waar jij en ik mij zo bij kunnen aansluiten. Iedereen is daar welkom. Dat vind ik altijd super leuk”. De meeste geïnterviewde hbo-studenten geven aan niet te weten of er activiteiten georganiseerd worden. De studenten die op een universiteit studeren zeggen dat er alleen activiteiten aangeboden worden via de studieverenigingen. Wanneer je geen lid bent, kun je niet meedoen aan deze activiteiten.

Met de enquête is ook aan de jongeren gevraagd in hoeverre zij participeren in de beslissingen over en de organisatie van de verschillende activiteiten. In tabel 14 is weergegeven in hoeverre de jongeren participeren in de besluitvorming over het aanbod. De tabel laat zien dat over de activiteiten in de meeste talentgebieden de besluitvorming in de meeste gevallen gebeurt door de school en de leerlingen/studenten samen. Alleen over de activiteiten in de talentgebieden *schilderen, tekenen en kunst* en *techniek en ICT* beslist de school in de meeste gevallen alleen (resp. 46% en 57%). Over activiteiten in het talentgebied *schaken, puzzelen en raadsels* besluiten in de meeste gevallen (30%) de leerlingen/studenten juist alleen.

Tabel 14: Participatie van jongeren op school via besluitvorming over activiteiten in de verschillende talentgebieden

	School beslist	Leerlingen / studenten beslissen	School en leerlingen/ studenten beslissen samen
Muziek	23	16	61
Sport, lijf en gezondheid	30	15	55
Toneel en theater	35	14	51
Communicatie en taalvaardigheid	38	1	51
Sociale vaardigheden	23	27	50
Dieren, planten en natuur	35	18	47
Schilderen, tekenen en kunst	46	9	44
Techniek en ICT	57	7	37
Schaken, puzzelen en raadsels	27	30	4

Tabel 15 laat zien dat van de activiteiten in de meeste talentgebieden de organisatie ervan in de meeste gevallen gebeurt door de school en de leerlingen / studenten samen. Alleen de activiteiten in de talentgebieden *schilderen, tekenen en kunst* en *techniek en ICT*, *dieren, planten en natuur*, én *schaken, puzzelen en raadsels* organiseert de school in de meeste gevallen alleen.

Tabel 15: Participatie van jongeren op school via de organisatie van activiteiten in de verschillende talentgebieden

	School organiseert	Leerlingen studenten/ organiseren samen	School en leerlingen/ studenten organiseren samen
Communicatie en taalvaardigheid	35	6	60
Muziek	33	14	53
Toneel en theater	39	10	51
Sociale vaardigheden	23	28	48
Sport, lijf en gezondheid	39	14	47
Schilderen, tekenen en kunst	49	14	37
Dieren, planten en natuur	48	15	36
Techniek en ICT	63	7	30
Schaken, puzzelen en raadsels	42	27	30

Hoewel de resultaten van de enquête het tegendeel laten zien, kwam tijdens de interviews naar voren dat veel jongeren ervaren geen inspraak te hebben bij de activiteiten die worden georganiseerd op school.

De enquête wijst ook uit dat bijna de helft (43%) aangeeft dat zij niets veranderd zouden willen zien aan de activiteiten die op school of onderwijsinstelling georganiseerd worden (zie tabel 16). Als jongeren iets veranderd willen zien, dan wil 16% een groter aanbod, 15% meer inspraak en 13% meer diversiteit in het aanbod. Aan de kwaliteit van de activiteiten en van de begeleiders/docenten wil het merendeel niets veranderd zien.

Tabel 16: Percentage jongeren dat iets veranderd zou willen zien bij de activiteiten op school/onderwijsinstelling

Niets	43
Een groter aanbod	16
Meer inspraak van studenten/leerlingen	15
Meer diversiteit in het aanbod	13
Hogere kwaliteit van de activiteiten	7
Hogere kwaliteit van de begeleiders/docenten	6

Tijdens de interviews kwam naar voren dat veel jongeren bepaalde activiteiten op school missen. Voornamelijk gymnastiek en sportactiviteiten worden te weinig of niet aangeboden, volgens de jongeren. Naast het sporten missen de geënquêteerde jongeren schoolfeesten, uitstapjes en culturele activiteiten. Enkele jongeren geven aan dat het nadeel hiervan is dat het leidt tot een

beperkte verbondenheid met school en dat zij geen andere studenten kunnen leren kennen naast de klasgenoten. Een 18-jarige vrouw uit West zegt hierover: *“Het lijkt me leuk om ook andere mensen van school te leren kennen en niet alleen maar de mensen uit mijn eigen klas”*. En een 23-jarige man uit West: *“Ik mis activiteiten in het algemeen. Als er activiteiten worden georganiseerd vergroot dat het eenheidsgevoel. Ik zou het wel eens leuk vinden om met de klas op studiereis te gaan of een kookcursus te hebben”*.

Een enkeling geeft aan zelf iets te organiseren op school, vooral op het niveau van de klas, een klassenuitje of schoolfeest. Een jongere organiseert met veel plezier een jaarlijks sport- en spelevenement voor de hele school. Een vrouw uit Amsterdam-West zou graag iets willen organiseren, maar weet niet zo goed hoe dat moet: *“Ja, het lijkt me heel erg leuk om zelf iets te organiseren. Ik zou dit dan alleen wel willen doen met iemand die hier meer ervaring mee heeft, dus niet alleen met een paar klasgenoten ofzo. Ik zou ook niet iets alleen willen organiseren, er moeten wel een paar mensen zijn die dit ook willen en die me hier echt bij willen helpen”*.

4.4 Talentontwikkeling en participatie in de buurt

Aan de jongeren is in de enquête ook gevraagd in welke talentgebieden activiteiten worden aangeboden in hun buurt. Opvallend is dat in de helft of meer van de gevallen activiteiten in de buurt worden aangeboden in alle talentgebieden, zie tabel 17. In de meeste buurten worden activiteiten in de gebieden *sport, lijf en gezondheid* en *muziek* aangeboden (resp. 83% en 73%). Activiteiten in de andere talentgebieden worden in 50% tot 64% van de buurten aangeboden.

Tabel 17: Aanbod activiteiten in de buurt volgens de jongeren

	Activiteiten in de buurt
Sport, lijf en gezondheid	83
Muziek	73
Toneel en theater	64
Sociale vaardigheden/omgaan met mensen	63
Schilderen, tekenen en kunst	62
Techniek en ICT	61
Communicatie en taalvaardigheid	55
Dieren, planten en natuur	53
Schaken, puzzelen en raadsels	50

Uit de interviews komt een ander beeld naar voren. Een klein deel van de geïnterviewde jongeren geeft aan buurtactiviteiten te kennen en hier aan mee te doen. Er wordt aangegeven voornamelijk in voetbaltoernooien en sportactiviteiten te participeren. Ook een buurtlunch, straatfeest en een jamsessie in een buurthuis werden genoemd. Het overgrote deel heeft echter geen tijd, interesse in buurtactiviteiten of geeft aan niet eens te weten wat er allemaal speelt in de buurt. Een 18-

jarige vrouw uit Centrum Zuid: *“Nee, daar heb ik gewoon geen interesse in. Eigenlijk weet ik ook niet wat er dan in de buurt georganiseerd wordt”*.

Een aantal jongeren geeft tijdens de interviews aan zichzelf te oud te vinden om mee te doen aan buurtactiviteiten. Een 22-jarige man uit Centrum-Zuid: *“Nee man. Ik ben geen kind meer ofzo ... ik vermaak me prima zelf met m’n vrienden, daar heb ik verder geen rare activiteitenclubjes voor nodig. Volgens mij zitten daar toch alleen maar mensen zonder vrienden”*. En een 19-jarige vrouw uit West: *“Nee, ik heb daar niet zoveel interesse in, en bovendien heb ik er ook niet echt tijd voor. Maar ook zijn de activiteiten vaak niet voor mijn leeftijdscategorie bestemd”*.

Tegelijkertijd geven de jongeren aan dat er niets of niet veel wordt georganiseerd voor de doelgroep van 18 tot 23 jaar. Een 23-jarige vrouw uit Grootoost: *“Ja, ik doe mee aan de activiteiten die bij mij in de buurt worden georganiseerd, onder andere aan dansvoorstellingen. Ik help vaak mee met het buurthuiswerk daar. Maar dit is maar tot 15 jaar voor kinderen. Na deze leeftijd wordt er in de buurthuizen niks meer georganiseerd”*.

Ook heerst het gevoel dat er door de jaren heen minder georganiseerd wordt voor jongeren in de buurt. Een 23-jarige man uit West: *“Ja, ik doe altijd mee met voetbaltoernooien. Ik ben wel van mening dat deze te weinig georganiseerd worden. Toen ik zestien was, was er in Amsterdam een organisatie die elke week wel iets organiseerde. Nu moeten wij dat allemaal zelf doen. En het jongerencentrum waar ik werk wordt ook nog eens gesloten. Dit betekent nog minder activiteiten voor de jongeren. Ik ben nu 23 jaar, dus voor mij is het niet meer heel belangrijk, maar voor de anderen wel”*.

Met de enquête is ook aan de jongeren gevraagd in hoeverre zij participeren in de beslissingen over en de organisatie van de verschillende activiteiten in de buurt. In tabel 18 is weergegeven in hoeverre de jongeren participeren in de besluitvorming over het aanbod. De tabel laat zien dat in de meeste talentgebieden de gemeente/jeugdwerkers het vaakst beslissen over de activiteiten. Alleen over de activiteiten in de gebieden *communicatie en taalvaardigheid* en *muziek en sociale vaardigheden* beslissen de gemeente/jeugdwerkers het vaakst samen met de jongeren. In geen enkel talentgebied beslissen de jongeren zelf over de activiteiten.

Tabel 18: Participatie van jongeren in de buurt via besluitvorming over activiteiten in de verschillende talentgebieden

	Percentage waarin gemeente/ jeugdwerkers beslissen	Percentage waarin jongeren beslissen	Percentage waarin gemeente/ jeugdwerkers en jongeren samen beslissen
Communicatie en taalvaardigheid	45	8	47
Muziek	41	13	46
Schilderen, tekenen en kunst	49	7	44
Toneel en theater	52	5	43
Schaken, puzzelen en raadsels	43	16	41
Sport, lijf en gezondheid	49	11	40
Techniek en ICT	49	10	40
Dieren, planten en natuur	56	5	39
Sociale vaardigheden	32	29	39

Tabel 19: Participatie van jongeren op school via de organisatie van activiteiten in de verschillende talentgebieden

	Percentage waarin gemeente/ jeugdwerkers organiseren	Percentage waarin jongeren organiseren	Percentage waarin gemeente/ jeugdwerkers en jongeren samen organiseren
Communicatie en taalvaardigheid	32	6	48
Toneel en theater	48	4	48
Schilderen, tekenen en kunst	49	4	47
Schaken, puzzelen en raadsels	41	12	47
Muziek	43	11	46
Sport, lijf en gezondheid	48	7	45
Sociale vaardigheden	29	26	45
Techniek en ICT	51	9	40
Dieren, planten en natuur	55	7	38

Tabel 19 laat zien dat van de activiteiten in de helft van de talentgebieden de organisatie ervan in de meeste gevallen gebeurt door de gemeente/jeugdwerker en de jongeren samen. In de andere helft van de talentgebieden gebeurt de organisatie van de activiteiten in de meeste gevallen door alleen de gemeente/jeugdwerkers. In geen enkel talentgebied organiseren de jongeren zelf de activiteiten.

Tijdens de interviews reageren jongeren verschillend wat betreft hun participatie. Een 21-jarige vrouw uit Grootoost zegt: *“Nee, ik denk niet dat je er inspraak op hebt als jeugd zijnde. Ik zou in ieder geval niet weten hoe. De gemeente verzint en organiseert alles, of je het er nou mee eens bent of niet. Er wordt naar mijn mening met niemand overlegd”*. Een 18-jarige man uit Grootoost daarentegen zegt: *“Ja, in de buurt*

heb ik zeker het idee dat de mensen naar me luisteren. We hebben een jongerenwerker in de buurt waar ik het goed mee kan vinden en hij luistert altijd erg goed. Ik heb zeker het idee dat ik hier iets zou kunnen bereiken wanneer ik graag iets zou willen”.

De enquête wijst ook uit dat ruim één derde (37%) van de jongeren niets veranderd zou willen zien aan het activiteitenaanbod in de buurt (zie tabel 20). Als jongeren iets veranderd willen zien, dan wil een kwart (24%) een groter aanbod, 15% meer diversiteit in het aanbod en 13% meer inspraak van jongeren. Aan de kwaliteit van de activiteiten en van de jeugdwerkers wil het merendeel niets veranderd zien.

Tabel 20: Percentage jongeren dat iets veranderd zou willen zien bij de activiteiten op school/onderwijsinstelling

Niets	37
Een groter aanbod	24
Meer diversiteit in het aanbod	15
Meer inspraak van jongeren	13
Hogere kwaliteit van de activiteiten	8
Hogere kwaliteit van de jeugdwerkers	3

In de interviews geven jongeren aan behoefte te hebben aan een eigen plek. Een 19-jarige man uit West zegt: *“Vooral voor ’s avonds. Na zes uur is er geen centrale plek waar jongeren uit de buurt kunnen samenkomen. Er mist een soort van uitgaansgelegenheid. En dan niet een café of iets dergelijks, maar een soort verzamelplaats voor iedereen. We hebben hier wel over gepraat bij de debatten, maar er is nog niet echt iets veranderd”.* Ook meer diversiteit in het aanbod en meer inspraak van jongeren worden als belangrijk aangegeven in de interviews. Er worden activiteiten voor moeder en kind samen gemist en ook voor meisjes alleen. Ook worden er uitgaansgelegenheden en sporttoernooien gemist in de buurt. Een 20-jarige man uit West: *“Sporttoernooien, voetbal natuurlijk. Tegenwoordig zit de jeugd vooral achter het internet, steeds minder sport, ik vind het belangrijk”.*

Tot besluit een opmerking van een 18-jarige vrouw uit West: *“De weg naar het contact op professioneel gebied moet meer bereikbaar zijn. De jongeren moeten kansen krijgen. Ze willen graag van de straat af om hun talenten ergens anders te laten zien. Maar dan moeten de deuren wel open gezet worden en niet midden in ons gezicht dicht gegoooid worden. We willen wat met ons leven doen en bereiken, maar dan moet het wel bereikbaar zijn. Ik zou het fijn vinden als de gemeente Amsterdam misschien iets kan regelen dat er meerdere plekken zijn waar wij ons talent kunnen laten zien. Wij vooral op het gebied van theater, maar de rest van de jongeren op hun gebied, zodat ze hun talent kunnen ontwikkelen. Daar was Amsterdam toch naar op zoek?”*

Literatuur

Arnstein, S.R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American planning association*, 35, 216 – 224.

Bakker, K., M. Pannebakker en J. Snijders (1999). *Kwetsbaar en competent. Sociale participatie van kwetsbare jeugd. Theorie, beleid en praktijk*. Utrecht: NIZW uitgeverij.

Dieleman, A. (2000). *Als de toekomst wacht ... over individualisering, vertrouwen en de sociale integratie van jongeren in West-Europa*. Assen: Van Gorcum.

Gardner, H. (2002). *Soorten intelligentie. Meervoudige intelligenties voor de 21ste eeuw*. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.

Gemeente Amsterdam (2006). *Meerjarenplan jong Amsterdam/ Kinderen eerst*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam.

Gemeente Amsterdam (2007). *Vrijtijdsbesteding Amsterdamse jongeren 2006*. Amsterdam: Stadsdrukkerij Amsterdam.

Hermes, J., P.Naber en A.Dieleman (2007). *Leefwerelden van jongeren. Thuis, school, media en populaire cultuur*. Bussum: Coutinho.

Linden, F.J. van der (1990). *Groot worden in een klein land. Feiten en cijfers uit het onderzoek naar de leefwereld van jongeren tussen 12 en 21 jaar*. Nijmegen: ITS.

Lippe, T. van der en Marieke Voorpostel (2001). Jongeren en cultuur. Een verklaring voor verschillen in deelname aan elitaire en populaire cultuur. *Mens en Maatschappij*, vol.76, nr. 3.

Perkins, D.F., L.M. Borden, F.A. Villarruel, A. Carlton-Hug, M.R.Stone, J.G. Keith (2007). Participation in structures youth programs. Why ethnic minority urban youth choose to participate- or not to participate. *Youth and society*, 38, 420-442.

Quane, J.M., B.H. Rankin (2006). Does it pay to participate? Neighborhood-based organisations and the social development of urban adolescents. *Children and youth services review*, 28, 1229-1250.

Stukker, N. (april 2005). *Jengdpacticipatie en burgerschap, een onderzoek naar de vormgeving van jengdpacticipatie*. Nijmegen: Onderzoeksbureau Kuseema.

Vreeke, G.J., Condities voor adequate participatie- een conceptuele studie naar risico's in de leefwereld van kinderen. In: Jaspers T. en J. Outshoorn (2002). *De bindende werking van concepten. Reflecties over participatie, binding en betrokkenheid in opvoeding, onderwijs, arbeid en zorg*. Amsterdam: Aksant.

Winter, de M. (1995). *Kinderen als medeburgers. Kinder- en jengdpacticipatie als maatschappelijk opvoedingsperspectief*. Utrecht: de Tijdsstroom.

Zeijl, E., M. Beker, K. Breedveld, A. van den Broek, J. de Haan, L. Herweijer, F. Huysmans en K. Wittebrood (2003). *Rapportage jengd 2002*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.

Zwaan, van der A. (1996). *Jongerenwijs en toekomstmuziek. Over jongerenpacticipatie, thuis, op school, in de vrije tijd en bij het overheidsbeleid*. Haarlem: Neumann bv.

